

Sotkamo 7. maaliskuuta 2013

Kainuun ELY-keskus

PL 115

87101 Kajaani

Ympäristönsuojelulain 62 §:n mukainen ilmoitus

Puhdistettujen prosessivesien johtaminen kipsisakka-altaan ohi

Talvivaaran alkuperäisessä ympäristöluvassa on määritelty purkuvesien johtaminen siten, että puhdistetut prosessivedet johdetaan luontoon kipsisakka-altaan kautta. Kaivoksen toiminnan käynnistyttyä on todettu, että purkuvedet saadaan johdettua jälkikäsitteily-yksiköille ja luontoon puhtaampana, kun niitä ei kierrätetä kipsisakka-altaan kautta. Talvivaara on jättänyt Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle hakemuksen puhdistettujen prosessivesien johtamisesta kipsisakka-altaan ohi, johon aluehallintovirasto myönsi luvan 31.3.2011 antamallaan päätöksellä Nro 19/11/1. Päätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeus kumosi 30.3.2012 antamallaan päätöksellä (Nro 12/0097/1) aluehallintoviraston päätöksen. Vaasan hallinto-oikeuden päätös ei perustunut ympäristönäkökohtiin, vaan prosessuaalisiin muutoseikkoihin.

AVI:n päätöksen kumoamisen jälkeen Talvivaara jätti 3.5.2012 Kainuun ELY-keskukselle ympäristönsuojelulain ("YSL") 62 §:n mukaisen ilmoituksen poikkeuksellisesta tilanteesta, jonka vuoksi se ei ollut voinut tilapäisesti noudattaa sen ympäristöluvan lupamääräyksiä. Talvivaara pyysi ilmoituksessaan, että Kainuun ELY-keskus antaisi Talvivaaralle luvan johtaa puhdistetut prosessivedet kipsisakka-altaan ohi siihen saakka, kunnes AVI on antanut päätöksen Talvivaaran lupamääräysten tarkistamiseen liittyvästä lupahakemuksesta, joka on tällä hetkellä vireillä AVI:ssa ja on keskeisiltä osin samansisältöinen kuin 9.7.2010 tehty hakemus. Lisäksi Talvivaara haki lupaa varastoida kipsisakka-altaan ylitevesiä tilapäisesti Kuusilammen avolouhoksessa, koska kevään 2012 sulamisvesien ja sateiden seurauksena liuoskierrossa oli runsaasti vettä, eikä kipsisakka-

altaan ylitevesien ottaminen liuoskiertoon ollut mahdollista. Kainuun ELY-keskus hyväksyi Talvivaaran ilmoituksen 14.6.2012 tekemällään päätöksellä.

Kainuu ELY-keskuksen päätöksestä valitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen heinäkuussa 2012. Valituksessa vaadittiin muun muassa, että Kainuun ELY-keskuksen päätös sallia puhdistettujen prosessivesien johtaminen kipsisakka-altaan ohi kumotaan ja päätöksen täytäntöönpano kielletään tai keskeytetään välittömästi. Vaatimusta perusteltiin muun muassa sillä, että asiassa ei ole kyse YSL 62 §:n mukaisesta poikkeuksellisesta tilanteesta. Lisäksi valittajan mukaan asiassa oli kyse Talvivaaran omasta toiminnasta johtuvasta pitkäaikaisesta ympäristöluvan vastaisesta toiminnasta, joka vaatisi ympäristöluvan muuttamisen (jota Talvivaara oli päätöksenanto- ja valitushetkellä jo hakenut), ei lyhytaikaista luvasta poikkeamista.

Vaasan hallinto-oikeus antoi 4.3.2013 päätöksen, jossa se kumosi Kainuun ELY-keskuksen päätöksen tehdyn valituksen perusteella siltä osin kuin se koski puhdistettujen prosessivesien johtamista kipsisakka-altaan ohi. Perusteluna Vaasan hallinto-oikeus totesi, että koska jätevesien johtaminen ilmoituksessa esitetyllä tavalla oli jatkunut jo pitkään ennen ilmoituksen tekemistä ja koska Talvivaara oli hakenut AVI:lta lupaa muuttaa vesienjohtamisjärjestelyä pysyväksi, tilannetta ei voitu pitää Ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla tilapäisenä. Siltä osin kuin valituksenalainen Kainuun ELY-keskuksen päätös koski kipsisakka-altaan ylitevesien tilapäistä varastointia Kuusilammen avolouhoksessa, Vaasan hallinto-oikeus ei muuttanut Kainuun ELY-keskuksen päätöstä. Vaasan hallinto-oikeus totesi, että koska tilanne oli ainakin joiltain osin seurausta poikkeuksellisen suurista sademääristä alueella ja koska poikkeus oli tarkoitettu tilapäiseksi menettelyksi, eikä siitä voida ennalta arvioiden katsoa aiheutuvan merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, ELY-keskus on voinut hyväksyä Talvivaaran tekemän YSL 62 §:n mukaisen ilmoituksen koskien kipsisakka-altaan ylitevesien tilapäistä varastointia Kuusilammen avolouhoksessa.

Koska kipsisakka-altaan vuodon, poikkeuksellisen sateisen vuoden 2012 sekä Yhtiön haasteellisen ja akuutin vesitasetilanteen johdosta olosuhteet ovat muuttuneet olennaisesti

toukokuussa jätettyyn YSL 62 §:n mukaiseen ilmoitukseen nähden, myös edellytykset YSL 62 §:n mukaiselle väliaikaiselle poikkeamiselle ovat Talvivaaran näkemyksen mukaan nyt olemassa. Talvivaara Sotkamo Oy pyytää, että Kainuun ELY-keskus tekee yhtiön YSL 62 §:n nojalla nyt tekemän ilmoituksen nojalla YSL 64 §:n mukaisen päätöksen, jossa Kainuun ELY-keskus antaa yhtiölle luvan johtaa puhdistetut prosessivedet tilapäisesti kipsisakka-altaan ohi ja sisällyttää päätökseensä tarvittavat määräykset. Luvan tulisi olla voimassa siihen saakka, kunnes Pohjois-Suomen aluehallintovirasto on antanut päätöksen Talvivaaran lupamääräysten tarkistamiseen liittyvästä lupahakemuksesta tai asia muulla soveltuvalla ja täytäntöönpanokelpoisella ympäristölupapäätöksellä on lopullisesti ratkaistu.

Talvivaara esittää kipsisakka-altaan ohittamiselle seuraavat perusteet:

Kaivoksen vesitase ja vesienhallinta on oleellisesti muuttunut 3.5.2012 jälkeen, jolloin Talvivaara jätti Kainuun ELY-keskukselle YSL 62 §:n ilmoituksen prosessivesien johtamisesta kipsisakka-altaan ohi. Oleellinen muutos johtuu vuoden 2012 poikkeuksellisesta sadannasta sekä 4.11.2012 tapahtuneesta kipsiallasonnettomuudesta. Nämä ovat muuttaneet ja lisänneet ohittamistarvetta entisestään, mikä osaltaan myös luo uuden toiminnasta riippumattoman ja ennalta-arvaamattoman sekä odottamattoman tilanteen, jonka johdosta lupamääräystä ei voida tilapäisesti noudattaa. Puhdistettujen prosessivesien ohjaaminen kipsisakka-altaille tarkoittaisi, että kipsialtalle johdettaisiin noin 100 – 300 m³/h enemmän vettä kuin tällä hetkellä. Nykyisessä tilanteessa puhdistettu prosessivesi johdetaan suoraan jälkikäsittelyalueille, koska veden laatu täyttää ympäristöluvan vaatimukset. Vaikka puhdistettu prosessivesi ohjattaisiin kipsialtalle, sieltä ei voitaisi kuitenkaan johtaa vettä edelleen jälkikäsittelyyn, koska kipsialtaan vedenlaatu ei täytä ympäristöluvan poisjohdettavalle vedelle annettuja lupamääräyksiä. Uuden puhdistusjärjestelmän rakentaminen ja käyttöönotto kipsisakka-altailla tarkoittaisi useiden kuukausien työtä. Tämä tarkoittaisi käytännössä, että kipsisakka-altaille kertyisi useiden kuukausien ajan vettä virtaamalla 100 – 300 m³/h, mikä kohottaisi altain aiheuttamaa riskitasoa.

Kipsialtaan mahdollisessa vuototilanteessa vuotovettä virtasi myös kipsialtaan 2 alitse kohti etelää. Tämän vuoksi Kainuun ELY-keskus on antanut 21.11.2012 metallitehtaan käynnistämistä koskevassa lausunnossaan määräyksen, että veden varastointia altailla tulee vähentää. Kipsialtaan lohkojen 5 – 6 vedenpintaa on alennettu vuototilanteen jälkeen. Vedenpinnan tasoa tullaan laskemaan edelleen, vesivaraston purkamisnopeus on riippuvainen siitä, kuinka paljon vesiä voidaan hyödyntää prosessissa ja kuinka paljon vettä voidaan juoksuttaa luontoon lähitulevaisuudessa. Joka tapauksessa tavoitteena on, että kipsialtailla varastoitava vesimäärä on jatkossa mahdollisimman vähäinen. Vesivarastojen pienentämisellä tähdätään siihen, että vuotoriski kipsialtailla pienenee nykyisestä.

Mikäli ympäristöluvan lupamääräykset täyttävä puhdistettu prosessivesi jouduttaisiin ohjaamaan kipsialtaille, olisi järjestely ristiriidassa kipsialtaiden vesivarastotilavuuden pienentämisen ja riskitason alentamisen kanssa. Tällä perusteella Talvivaaran näkemys on, ettei puhdistettuja prosessivesiä tule ohjata kipsialtaan kautta. Toisena perusteenaan Talvivaara esittää ympäristönsuojelulliset seikat, joita on kuvattu jo aikaisemmin 3.5.2012 Kainuun ELY-keskukselle jätetyssä YSL 62 §:n mukaisessa ilmoituksessa.

Kunnioittavasti

Pekka Perä
toimitusjohtaja
Talvivaara Sotkamo Oy

